

בש"פ 7787/17 - מדינת ישראל נגד תרואת שחאדה

בבית המשפט העליון

בש"פ 7787/17

כבוד השופט ג' קרא
מדינת ישראל

לפני:
העוררת:

נ ג ד

תרואת שחאדה

המשיב:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת בתיק מ"ת
55975-08-17 שניתנה על ידי כבוד השופט ע' עיילבוני
(למעצר בית באיזוק אלקטרוני) מיום 11.10.2017

כ"ג בתשרי התשע"ח (13.10.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד יעל שרף

בשם העוררת:

עו"ד בני נהרי; עו"ד שוש חיון; עו"ד עאדל מריסאת

בשם המשיב:

החלטה

1. לפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) המופנה נגד החלטות בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 3.10.2017 (כב' השופטת א' אריאלי) ויום 11.10.2017 (כב' השופט ע' עיילבוני) במ"ת 55975-08-17, בהן הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני.

2. ביום 31.8.2017 הוגש נגד המשיב כתב אישום המייחס לו עבירות של סחיטה בכוח, חטיפה לשם סחיטה, קשירת קשר לביצוע פשע, חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, החזקה ונשיאה של נשק, ירי באזור מגורים ונהיגה ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח תקפה. על פי הנטען, על רקע חוב שחב המתלונן לבן דודו של המשיב, ביקש המשיב, יחד עם שניים נוספים שזהותם אינה ידועה, להיפגש עם המתלונן. השלושה הגיעו לנקודת המפגש ברכב, בו נהג המשיב, ואליו נכנס המתלונן. במהלך המפגש, דרש המשיב מהמתלונן באיומי אקדח לשלם לו סכום כסף. משהסביר המתלונן כי אין ביכולתו לשלם את הכסף וניסה לצאת מהרכב, החל המשיב לנסוע, כאשר רגליו של המתלונן תלויות מחוץ לרכב, בעוד אדם נוסף חונק את המתלונן באמצעות חגורה. במהלך הנסיעה הכו המשיב ואדם נוסף את המתלונן נמרצות בפניו במכות אגרופ ובאמצעות האקדח. עוברי אורח שהבחינו במתרחש החלו במרדף אחר הרכב. בתגובה, הוציא המשיב את אקדחו מהחלון וירה מספר יריות באוויר. כתוצאה מהשתלשלות האירועים המתוארת נגרמו למתלונן חבלות ודימומים ברגליו ובראשו, ובין היתר שבר מרוסק של עצמות האף.

כמו כן, במסגרת כתב האישום מיוחסת למשיב עבירה של שיבוש מהלכי משפט. על פי הנטען, מאז קרות האירוע, ובששת החודשים עד למעצרו, עזב המשיב את ביתו והחליף את הטלפון הנייד שלו מספר פעמים, הכל על מנת להכשיל את הליכי החקירה.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה העוררת בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של המשיב, וכי מתקיימות בעניינו עילות מעצר בדמות מסוכנות ושיבוש הליכי משפט והתחמקות מהליכי שפיטה לפי סעיפים 21(א)(1)(א) ו-(ב) לחוק המעצרים.

4. בדיון שהתקיים ביום 5.9.2017 הסכים בא כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה. לבקשתו, ובהעדר התנגדות מצד העוררת, הורה בית המשפט קמא על הכנת תסקיר מבחן בעניינו של המשיב. על פי התסקיר, התרשם שירות המבחן כי קיים פער ניכר בין האופן שבו מציג עצמו המשיב לבין המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, המשקפים בעייתיות רבה בשמירה על גבולות התנהגותיים ונטייה לפתור בעיות בדרכי אלימות. בשל כך, התרשם שירות המבחן כי חלופת המעצר עבור המשיב צריכה לכלול אלמנטים נוקשים של פיקוח, דיווח ובקרה, והמליץ על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר בבית קרובי משפחתו.

5. לאחר קבלת תסקיר המבחן, בדיון שנערך ביום 3.10.2017, הורה בית המשפט קמא (כב' השופטת א' אריאלי) על מעצרו של המשיב בתנאי פיקוח אלקטרוני. בהחלטתו ציין בית המשפט כי מעשיו לכאורה של המשיב מלמדים על המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו ועל החשש להימלטותו מהליכי שפיטה, תוך שקיבל את טענת בא כוח המשיב לפיה מדובר ב"בריחה פסיבית" בדרך של ירידה למחתרת. בית המשפט ציין כי המשיב נעדר עבר פלילי ועמד על התרשמותו החיובית מהמפקחים שהוצעו. לפיכך, קבע בית המשפט כי ניתן להשיג את תכלית המעצר בדרך של מעצר בפיקוח אלקטרוני והורה על מעצרו של המשיב כאמור, בכפוף לקבלת חוות דעת חיובית מטעם מנהל היחידה לפיקוח אלקטרוני ולקיומם של התנאים הבאים: הפקדת ערבון כספי, חתימה על התחייבות עצמית, ערבויות צד ג', איסור יציאה מן הארץ והפקדת דרכון וכן איסור יצירת קשר עם עדי התביעה.

6. בדיון שהתקיים ביום 11.10.2017, לאחר קבלת חוות דעתו של מנהל היחידה לפיקוח אלקטרוני, הורה בית

המשפט קמא (כב' השופט ע' עיילבוני) על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, בתנאים שנקבעו.

טענות הצדדים

7. לטענת העוררת, במקרה דנן יש להורות על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים וזאת משום שמעשיו של המשיב, שפעל באלימות קשה כנגד אדם עימו כלל לא היה מסוכסך, מלמדים כי נשקפת ממנו מסוכנות רבה לציבור. העוררת סוברת כי אף שהמשיב ניהל אורח חיים נורמטיבי עד לאירוע הנזכר, וחרף היותו נטול עבר פלילי, מעשיו הדרמטיים, שהיו מתוכננים ובעלי אפיון עברייני מובהק, מלמדים על מסוכנותו הרבה. העוררת מוסיפה כי העובדה שהנשק בו השתמש המשיב טרם נתפס מגבירה את עוצמת הסיכון. בנוסף, טוענת העוררת, כי קיים חשש ממשי מפני הימלטות המשיב, וזאת בשים לב להימלטותו מהמשטרה במשך כחצי שנה, מיד לאחר קרות האירוע, כשהוא מודע לכך שהוא דרוש לחקירה, ותוך שימוש באמצעים לטשטוש עקבותיו. לשיטתה, הצטרפותן של שתי עילות מעצר שעוצמתן גבוהה אינה מאפשרת ליתן במשיב את האמון הדרוש למעצר בפיקוח אלקטרוני. לבסוף, טוענת העוררת כי אחד משני המפקחים שהוצעו לפיקוח על המשיב, קרובת משפחה שלו, אינה גורם סמכותי ומרתיע בעיני המשיב.

8. בא כוח המשיב, מצידו, ביקש לדחות את הערר. לשיטתו, חלופת המעצר מאיינת את מסוכנותו של המשיב. בא כוח המשיב מבקש לזקוף לזכות המשיב כי מדובר בבחור צעיר ללא עבר פלילי. לשיטתו, המשיב לא פעל באופן חריג על מנת להתחמק ממעצר, ומצוין כי בעת שנעצר התלווה לאנשי המשטרה ללא התנגדות. עוד טוען בא כוח המשיב כי בית המשפט קמא בחן את אפשרויות הפיקוח לעומק וכל המידע הנדרש עמד לפניו וכי המפקחים נחקרו בצורה יסודית הן על ידי שירות המבחן והן על ידי בית המשפט קמא.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בבקשה, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון, הגעתי לכלל מסקנה כי ערר המדינה בדיון יסודי.
10. כפי שנפסק לא אחת, תנאי הכרחי לקביעה כי יש מקום להורות על חלופת מעצר הינו אמון בית המשפט בנאשם כי יקיים את תנאי החלופה. בהעדר אמון כזה לא ניתן לקבוע כי יש בכוחה של חלופת המעצר לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם ואת החשש להימלטותו או לשיבוש הליכים (ראו, בין רבים, בש"פ 507/00 מזרחי נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 385, 391 (2000); בש"פ 2517/09 אורמן נ' מדינת ישראל (13.4.2009); בש"פ 6119/10 נאסר נ' מדינת ישראל (30.8.2010)). והדברים נכונים גם מקום בו מדובר במעצר בפיקוח אלקטרוני (בש"פ 2587/17 מדינת ישראל נ' בן אבו (27.3.2017)).

11. מידת האמון שניתן ליתן בנאשם נבחנת, בין היתר, לאור חומרת העבירות המיוחסות לו והסיכון הנשקף מהן כלפי הציבור או המתלוננים; עברו הפלילי של הנאשם, ובפרט בעבירות המעלות חשש להימלטות או חשש לשיבוש הליכים; הפרת אמון מצדו בעבר או מידת עמידתו בתנאים שהוטלו עליו בעבר ועוד כיוצא באלה.

12. העובדה שהמשיב היה מצוי בבריחה במשך תקופה ארוכה, שנמשכה כחצי שנה, אף שהיה מודע למעשיו ולמרות

שידע על זימונו לחקירה, מקשות על מתן האמון בו. ככלל, במקרים כאלה, ימנע בית המשפט מהמרת מעצר מאחורי סורג ובריח במעצר בפיקוח אלקטרוני (בש"פ 2790/17 מדינת ישראל נ' פלוני (28.3.2017)). לפיכך, אף כי המשיב נעדר עבר פלילי משמעותי, הרי שלאור הימלטותו ולנוכח המסוכנות הגבוהה הנלמדת מחומרת העבירות המיוחסות לו, הבעייתיות בשמירה על גבולות התנהגותיים והנטייה להתנהג באופן הפורץ את גבולות החוק, כעולה מהתסקיר, לא שוכנעתי כי מעצר בפיקוח אלקטרוני יאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו או את החשש להימלטותו.

13. יתרה מכך, העבירות בוצעו באלימות חמורה תוך שימוש בנשק חם ובשל כך קמה עילת מעצר סטטוטורית (סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים) המצדיקה מעצר מאחורי סורג ובריח ואינה מאפשרת מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו (סעיף 22ב(ב)(1) לחוק המעצרים; בש"פ 6145/16 אבו חצירא נ' מדינת ישראל (15.9.2016), פסקה 15). בבסיס ההחלטה עומדת שאלת האיזון בין זכויות הפרט לבין ההגנה על אינטרס הציבור ושיקול הדעת בעניין זה מסור לבית המשפט גם בשעה שהמלצת שירות המבחן מונחת לפניו, והוא רשאי לסטות ממנה מטעמים אלו (בש"פ 8869/16 פלוני נ' מדינת ישראל (29.11.2016)).

14. הערר מתקבל אפוא. המשיב יוותר במעצר מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים נגדו.

ניתנה היום, כ"ח בתשרי התשע"ח (18.10.2017).

שׁוֹפֵט